

Helyi tanterv

a Sakkpalota - Készségfejlesztő sakk tantárgyhoz

Célok és feladatok az 1-4. évfolyam

Korunk, a digitális társadalom olyan mértékű ingertömeg-, adatfeldolgozást tesz szükségessé az emberek számára, hogy bizonyos ezzel kapcsolatos, rendszerezési képességek, kompetenciák elsajátítása létszükségletté vált. Ezen képességek megléte az ismeretszerzés mellett a sikeres tanítási-tanulási folyamatban is elengedhetetlen. A sakk a maga szimbólumrendszerével, a vizuális információk alapján, a digitális térhez hasonlóan korlátozott kódokból történő tájékozódásra, információszerzésre épülő rendszerével, párhuzamos gondolati síkon, a problémák több nézőpontból való megvizsgálásával (minimum a saját és az ellenfél szempontjából) válik kivételes oktatási eszközzé a digitális korba beleszületett gyermekek számára. Egyben a holisztikus, vizuális információkra épülő gondolkodás térnyerésével háttérbeszoruló logikai-elemző gondolkodást is készségi szinten képes fejleszteni.

A Sakk, mint oktatási eszköz kerettanterve a megújult nevelésközpontú iskola, s ezen belül egy kompetencia alapú nevelési-oktatási folyamat része, amely biztosítja a sakkozás intézményesen szervezett tanítását-tanulását.

A sakk, az egyik leghatékonyabb képességfejlesztő eszköz, amelynek segítségével a gyerekeket az óvodáskor végén, iskolás kor elején be lehet vezetni a tudatos ismeretsajátítás világába. A sakkozás, alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat működtetve, játékon keresztül az értelmi képességek, mindenekelőtt a megértést és a problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlődésére. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a sakkozás nevelő-fejlesztő erejét, személyiségformáló hatását sem. A sakkjáték tanulásának-gyakorlásának kedvező hatása a gyermekek egész intellektuális fejlődésére tudományosan is kimutatott.

A sakk haszna a közoktatásban elsősorban abban rejlik, hogy előmozdítja a különböző műveltségi területek elsajátítását, képessé tesz az elavult információk elvetésére, és az új információk beépítésére, vagyis egészében a jövőre készít elő. Sakkozás közben a gyerekek egy sor már tárolt információt mozgósítanak és kombinálnak össze, miközben idegrendszerükben a sejtek közti kapcsolatok száma sokszorozódik. Ezeket a kapcsolatokat fogják felhasználni mindenfajta tanulása során. A sakk a maga vizuális szimbólumrendszerével az egész tanulási folyamat kialakulására komoly kihatással van.

A Sakk, mint oktatási eszköz projekt bevezetésének elsődleges célja a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás, a kritikai gondolkodás fejlesztése intézményi keretek között, heti rendszerességgel, tanítási idő keretében.

További cél:

- a sakk táblajáték alapismeretek nyújtása,
- a logikus, kritikai gondolkodás képességének kialakítása,
- önálló döntéshozás kialakítása,
- összefüggések, globális folyamatok felismerése,
- önálló tapasztalatgyűjtés, adatfeldolgozás gyakorlatának kialakítása,
- gyakorlatias szemlélet kialakítása,
- kreativitás növelése,
- viselkedés zavaros tanulók megsegítése az oktatásba való beilleszkedésben
- memóriafejlesztés.

A sakk egy, a tanuló személyiségét komplexen fejlesztő stratégiai táblajáték.

A sakk szabályainak tanulása közben a gyermeknek bővül:

- emlékezete,
- szókincse,
- megkülönbözteti a bábukat és nevet rendel melléjük,
- megismeri tulajdonságaikat: melyik hogyan léphet, hogyan üthet,
- megtanul, síkban tájékozódni
- megismeri a mátrixot: a sor és oszlop fogalmát,
- egyeztetni a bábuk helyét és értékét,
- a táblán történő tájékozódáshoz számokat és betűket rendel egymáshoz,
- elsajátítja a játékszabály rendszerét.

A kompetenciafejlesztést az alsó tagozaton a tanító, a sakkoktató az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal valósítja meg. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Óraszámok

A kerettanterv ajánlott óraszama heti 1 a tanítási-tanulási folyamatba építve.

Lehetőség van az összórászám 10 %-ával növelni az éves keretet a szabadon felhasználható órák terhére. Ezt a többletet két egészen különböző céllal is választhatjuk. Ha a tanulók nagyobb része szorul rá több, időigényes tapasztalatszerzésre, illetve egy-egy készség alaposabb

begyakorlásra, ezzel szolgálhatjuk a fokozottan hátrányos helyzetű, illetve fokozott tanulási nehézségekkel küzdő tanulók tanulási esélyeinek javítását. Többlet órát azonban akkor is célszerű tervezni, ha sok az átlagosnál jobb adottságokkal rendelkező tanulónk van, akiknek fejlesztését igényesebb feldolgozással, a témakörök mélyebb tartalmi kimunkálásával, összetettebb problémák szerepeltetésével szolgálhatjuk. Mindkét esetben több idő fordítható a problémamegoldó és alkotó gondolkodás, valamint a kreativitás fejlesztésére.

Időkeret felosztása

Kompetenciaterület	Évfolyamonkénti, választható óraszám			
	1.	2.	3.	4.
Sakk, mint oktatási eszköz	32 (+4)	32 (+4)	32 (+4)	32 (+4)

A Sakk, mint oktatási eszköz kerettanterv feldolgozása az alábbi struktúrában szerepel:

- bevezetés: célok, feladatok,
- 1., 2., 3-4. évfolyamra lebontott tematikai egység megnevezése, a tematikai egység ajánlott óraszama, fejlesztési célok, előzetes ismeretek, követelmények, kapcsolódási pontok, kulcsfogalmak tematikai egységenként, értékelés.

JAVASLAT: A tanulók értékelése

Az értékelés során célszerű a szöveges értékelést alkalmazni, mivel a kompetenciafejlesztés során elsősorban nem csupán az ismeretek hiányát vagy meglétét vizsgáljuk, hanem a tanuló önmagához viszonyított fejlődését, előrehaladását.

A tanuló értékelésének szempontjai:

- fogalmak ismertetére
- készségek
- attitűdök.

Az ellenőrzés területei, formái

A tanulók – tanító által történő – *megfigyelése:*

- önálló tevékenységben;
- csoportmunkában/páros munkában való részvétel során.

Tanulói megfigyelések:

- egymás munkájának segítése csoportmunkában/párban;
- önellenőrzés.

A fejlődési folyamat követése során végzett *elemzések* informálnak

- a tanulók egyéni haladásáról (tanulási mód, tempó, egyéni nehézségek, különleges érdeklődés, egyéni teljesítmény stb.);
- a fogalomépítés aktuális szintjéről.

A *diagnosztikus mérések* segítik annak megállapítását, hogy az „indulási” és várható „érkezési” szint között meghúzott fejlesztési folyamat ívének mely pontján észlelhető hiány, töréspont. Ezek differenciált okainak kutatása teszi lehetővé a „formáló-segítő” értékelés megfogalmazását. Az időszakos, diagnosztikus mérések megtervezése mindig a tanító feladata, aki pontosan tudja, milyen célokat tűzött ki az adott időszakban, és mit, milyen konkrétsági szinten és milyen mélységben tudtak feldolgozni. (Tehát pl. amit csak tárgyi tevékenységgel végeztek, azt nem mérheti feladatlapos formában, írott anyag alapján....)

A *szummatív mérések* is hozzájárulnak ahhoz, hogy pontos képet alkossunk a tanulók tudásáról, képességeik fejlődéséről. Ezek a mérések azonban semmiképpen nem fontosabbak és nem adnak hitelesebb információkat a gyerekek felkészültségéről, mint a velük folyamatosan együtt dolgozó pedagógus megfigyelései.

Az 1. és 2. évfolyamon semelyik formában nem javasolható a teljes tanórát kitöltő mérés.

A tanulási folyamaton belül a tanulók értékelésével az egyén fejlettségét, aktuális tudását viszonyítjuk a saját képesség szerint elérhető legmagasabb szinthez, valamint a fejlesztés, tanulás során várható eredményhez.

A tantervben az egyes évfolyamok végén a fejlődés várható eredményeinek meghatározását irányelveknek kell tekinteni. Azt, hogy az adott területen mennyire biztatóak az aktuális helyzet és a fejlődés jelei, a pedagógusnak kell megítélnie. Vannak olyan területek, amelyekben viszonylag egyszerűen, teszteléssel megállapíthatók a teljesítmények. Ezeken a területeken is óvatosan kell kezelni a megfogalmazott irányelveket, hiszen pl. a számolni legjobban tudó ember is követ el számolási hibát, az egyébként jó problémamegoldó ember is félreérthet egy-egy olvasott vagy hallott szöveget. Ezért – bár mérésekkel sok területen megbízható információkat szerezhetünk növendékeink tudásáról, felkészültségéről, képességeinek fejlettségéről – kellő mértékben kell támaszkodnunk a folyamatos megfigyelés során gyűjtött tapasztalatokra.

Az év végi értékelés egyrészt a szummatív mérési eredményekre, másrészt a tanító folyamatos megfigyelései során szerzett összképre épül.

A fejlesztendő attitűd az kompetenciafejlesztésen belül a tanuló önmagához és az őt körülvevő világhoz való, különösen a társakhoz való viszonyt jelenti. Akkor sikeres a fejlesztés, ha a tanuló szubjektív értékelése önmagával és társas (formális és informális) kapcsolataival szemben átfedésben van a külső szemlélők értékelésével.

A rendszeres visszajelzés a tanulóknak a pedagógus és társai által a tanév során elengedhetetlen. A visszajelzések gyűjtése és dokumentálása portfóliószerűen történhet, ugyanígy a tanuló reakcióinak és elhatározásainak rögzítése, segíti az értékelést.

A megfelelt szint többnyire az elsajátított ismertek alkalmazását jelenti, amikor a tanulók segítséggel képesek az ismerteket az adott helyzetben történő alkalmazására.

A kiválóan megfelelt szint azokat a megalapozott átlagismerteket feltételezi, amelyek birtokában a tanuló önállóan képes azokat adott helyzetben, problémamegoldás során alkalmazni.

Sokat segíthet, ha a tanári értékelés mellett lehetőséget adunk a folyamatos önértékelésre is.

1. osztályban az önértékelés szóban történhet, majd fokozatosan bevezetve 2. osztálytól írásban is. Minden témakör előtt a csoporttal közösen kitölthetünk egy önértékelő táblázatot, vagy megkérhetjük a diákokat, hogy egyénileg töltsék ki azt.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

Helyi tantervünknek a Polgár Judit Sakkpalota képességfejlesztő sakk tankönyv teljes mértékben megfelel. A kerettanterv által meghatározott témaköröket integráltan tanítja. Az előírásoknak megfelelően a cselekvő tapasztalatszerzés áll a módszertan középpontjában. A sakkozás, alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat működtetve, játékon keresztül hat az értelmi képességek, mindenekelőtt a megértést és a problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlődésére.

Kapcsolódó kiadványok:

Sakk palota 1 Képességfejlesztő sakk tankönyv: Polgár Judit

Sakk palota 1 Képességfejlesztő sakk munkafüzet: Polgár Judit

Sakk palota 2 Képességfejlesztő sakk tankönyv: Polgár Judit

Sakk palota 2 Képességfejlesztő sakk munkafüzet: Polgár Judit

Tankönyvcsalád célja, helye, szerepe az oktatási folyamatban

Cél annak a pedagógiai-tanulói munkának a hathatós segítése, amelyben az alsó tagozaton a tanítóé a tervező, irányító, segítő és ellenőrző szerep, de amelyben a gyerekek életében és tudásában kell végbemennie a fejlődésnek, pozitív változásnak, kitermelődnie a jól használható, gazdag tartalmú fogalomrendszernek.

Segít abban is, hogy gazdag **tapasztalati bázist** kínál a fogalmak építéséhez, fogalmi rendszer formálásához, **alkalmazható tudás megszerzéséhez** alkalmas **problémahelyzetek** teremtésével, **tevékenységek** leírásával. A **módszertani kultúra gazdagítása** is a tankönyvcsalád céljaihoz tartozik.

Fontos cél, hogy a sakkal való foglalkozást minden kisgyerek számára **érdekessé, érthetővé, sokszor izgalmassá és örömszerzővé** tegyük.

Kiemelt feladatok

- A **fejlesztés-központúság** megvalósítása két fő területen: a tanulók komplex fejlesztése; valamint a sakk tartalmak fokozatos felépítése, mélyítése, bővítése terén. Ez a szemlélet megkívánja, és a felépítés lehetővé teszi a tanulók differenciált foglalkoztatását, az egyéni bánásmód megvalósítását is.
- Az **esélyegyenlőtlenség csökkentése**, a különböző adottságú, képességű tanulók tanulási-fejlődési esélyeinek, tehetségük kibontakoztatásának változatos módszerekkel történő megvalósítása.
- Olyan **módszertani ajánlások, tevékenységi formák** (pl. páros és csoportmunka, kooperatív tanulási eljárások) megjelenítése, ajánlása, amelyek a feldolgozást érdekesebbé és ezáltal eredményesebbé tehetik.

Fejlesztési feladatok és óraszámok az 1. évfolyamon

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Kerettantervi óraszám* az 1. évfolyamon	Óraszám az 1. évfolyamon
Bevezetés a sakk világába	8 óra	8 óra
Ismerkedés a huszárral, a gyaloggal és a királlyal. Sakkadás	8 óra	8 óra
Alapállás, szabályok, sakk és matt	8 óra	8 óra
A patt, a megnyitás taktikái, versenyszabályzat	8 óra	8 óra
Szabad órakeret	3	4 óra
Összesen:	35	36 óra

- ❖ *Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

1.évfolyam:

Tematikai egység	Bevezetés a sakk világába			Órakeret: 8 óra+ 1óra
Előzetes tudás	Nem igényel			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Pozitív érzések kialakítása a sakk szabályaival kapcsolatosan. A bábok mozgásának életszerű megismerése. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatok:</p> <p>Fejlesztés: mozgáskoordináció, téri tájékozódás, vizuális figyelem, emlékezet, gyorsaság, szem-kéz koordináció, szerialitás, emlékezet, figyelem, analógiás gondolkodás, hangok differenciálása.</p> <p>Kiemelkedő jelentőségű a beszédértés, szövegalkotás fejlesztése. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok	
<p><i>Bevezetés a sakk világába</i> Mesés történetek a saktörténelemből.</p> <p><i>Ismerkedés a sakkbábokkal</i> A bábok megnevezése. Gyalogok és tisztek.</p> <p><i>Ismerkedés a sakktáblával</i> Négyzetek fekete-fehéren. Bevezetés a vonalak, sorok és átlók világába.</p> <p><i>Ismerkedés a bástyával</i> Lépés a bástyával a vonalakon.</p>	<p>Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal. A különböző bábok megkülönböztetése, a báboktöbbféle ábrázolásának megismerése.</p> <p>A csatamező felfedezése. Sor, vonal, átló fogalmakelsajátítása. Tájékozódás a sakktáblán, minden mező nevének megismerése.</p> <p>A bástya, a futó, a vezér menetmódjának, ütésének, kiinduló helyzetben való</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> -képes a sakktáblák és a figurák korrekt felállítására; -helyesen alkalmazza a lépéseket és az ütéseket; -megérti az egyszerű szóbeli közléseket. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés.</p> <p><i>Matematika:</i> irányok, koordináta-rendszer.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás különböző irányokban, kooperáció a társakkal.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális figyelem.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> szem- és kézkoordináció.</p>	

<p>Ütés a bástyával.</p> <p><i>Ismerkedés a futóval</i> Lépés a futóval az átlókon. Ütés a futóval.</p> <p><i>Ismerkedés a csodás vezérrel (királynővel)</i> Lépés a vezérrel. Ütés a vezérrel. Játék: 8 vezéres sakkfeladvány.</p> <p><i>Összefoglaló</i> Ismerkedés a táblával, bástya, vezér és futó lépéseivel.</p>	<p>elhelyezkedése. A megismert bábok sakk történetének megismerése.</p>		<p>ció.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>vonat, átló, sor, mező, gyalog, tiszt, bástya, futó, csodás vezér, király, ütés, támadás, védekezés</p>		

<p>Tematikai egység</p>	<p>Ismerkedés a huszárral, a gyaloggal és a királlyal. Sakkadás</p>	<p>Órakeret: 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>megismert bábok pontos megnevezése, tájékozódás a sakktáblán, lépések ismerete</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Játékos feladatok: Fejlesztés: keresztcsatorna, kinesztetikus információ verbálissá alakítása, észlelés, szerialitás, hangok differenciálása, analízis - szintézis, egyensúly, test séma, mozgáskoordináció, téri orientáció.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
<p><i>Ismerkedés a sakk királyával</i> Lassan lép a király. Ütés a királylyal.</p> <p><i>Ismerkedés a sakkadással</i> Királlyal kapcsolatos szabályok. Királyok csatája.</p> <p><i>Ismerkedés a (csalafinta) huszárral</i> Ugribugri: bevezetés a huszár lépéseibe L alakban. Ütés a huszárral. Huszártúra.</p> <p><i>A huszár erőviszonyai a sakktáblán</i> Az aktív/erős huszár a tábla közepén. Szegény/passzív paci a sarkokban. Huszárcsata.</p> <p><i>A sakkbábok értékrendszere</i> Mennyiség és minőség közötti különbség. Összegzés az eddigi bábokról.</p> <p><i>Ismerkedés a (kis) gyaloggal</i> Bevezetés a gyalog lépéseibe alapállásból. Az egyetlen báb, mely másképp üt, mint lép.</p> <p><i>A gyalog átalakulása</i></p>	<p>Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal.</p> <p>A király, a huszár, a gyalog menetmódjának, ütésének, kiinduló helyzetben való elhelyezkedése.</p> <p>A megismert bábok saktörténetének megismerése.</p> <p>A játék céljának hangsúlyozása a király elfogása.</p> <p>A különböző bábok sakkadásának megismerése, adott helyzetekben az utolsó lépés felismerése.</p> <p>Mennyiség és minőség közti különbség szemléltetése a sakkbábok értékrendszerén keresztül.</p>	<p>A tanuló</p> <p>-ismeri a gyalog és a tisztek helyes elhelyezését és lépéseit;</p> <p>-képes helyesen értelmezni a mennyiség és minőség közötti különbségeket;</p> <p>-a kérdésekre értelmes, rövid válaszokat képes adni.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kérdések értelése, világos válaszok megfogalmazása; szabályok megértése.</p> <p><i>Matematika:</i> irány, koordináta-rendszer; téri orientáció; logikus gondolkodás fejlesztése; sorrendiség.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, téri orientáció.</p>

Céltudatosan előre a gyaloggal. Milyen bábót érdemes felvenni és miért. <i>A játszma kezdete: az alapállás</i> Felsorakoznak a gyalogok. A tisztek helyes elhelyezése.			
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	gyalogok, tisztek, bástya, futó, csodás vezér, király; üt és lép; támadás, védekezés		

Tematikai egység	Alapállás, szabályok, sakk és matt			Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	Gyalog lépései, üt és lép; tisztek helyes elhelyezése, lépései; mennyiség és minőség közötti különbségek helyes értelmezése,			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatok. Fejlesztés: figyelem, logikus gondolkodás, analógiák felismerése és alkalmazása, mozgáskoordináció, szókincs, emlékezet, vizuális figyelem, szövegalkotási készség, analízis-szintézis			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok	
<i>Ismerkedés a sánccal</i> A király biztonságba helyezése.	Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos	A tanuló	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kérdések értése, világos	

<p>Sánc a fejlődés része.</p> <p><i>Bővebb sakkadással kapcsolatos ismeretek</i> Ófelségének: sakk! A király támadása különböző bábokkal.</p> <p><i>Védekezés a sakk ellen</i> Bevezetés a védekezési technikákba. Problémák megoldása a sakktáblán (és rajta kívül is).</p> <p><i>Matt a királynak!</i> Háromféle eredmény a játszma végén. A végeredmény pontozása és értékelése.</p> <p><i>A sakk és a matt közötti különbség</i> Menekülési lehetőségek. Legjobb védekezés az ellentámadás.</p> <p><i>Ismerkedés az alap- és az egylépes mattokkal</i> Mattadás vezérrel. Mattadás egyéb bábokkal. Alapsori mattadás. Támadás és védekezés az alapsoron. Alapsori gyengeség megelőzése.</p>	<p>feladatokkal.</p> <p>A támadások ellen való védekezés fontossága.</p> <p>Az első védekezési lehetőség a sáncolás szabályainak megismerése, adott helyzetekben.</p> <p>A védekezés lehetőségei az életben és a sakktáblán.</p> <p>A közös erővel végzett munka eredményel jár.</p> <p>Sakk vagy matt, helyzetek átlátása, lehetőségek felderítése.</p> <p>A játszmák végeredményeinek lehetőségei, pontozás.</p>	<p>-képes a kérdésekre értelmes, rövid válaszokat adni;</p> <p>-képes helyesen alkalmazni a lépéseket és az ütéseket.</p>	<p>válaszok megfogalmazása, szókinccs, szövegalkotási készség fejlesztése.</p> <p><i>Matematika:</i> irány, koordináta-rendszer, térlátás fejlesztése, analógiák felismerése és alkalmazása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> térlátás fejlesztése, vizuális figyelem.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>sánc; védekezési technika; eredmények a játszmák végén; legjobb védekezés a támadás</p>		

Tematikai egység	A patt, a megnyitás taktikái, versenyszabályzat			Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Gyalogok, tiszték helyes lépéseinek alkalmazása			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Játékos feladatok: Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, figyelem, emlékezet, szókinccs, szerialitás, hangok differenciálása, szóbeli szövegalkotási képesség, kommunikációs készség.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok	
<p><i>Egyik fél se győz: döntetlen (remi)</i> Döntetlennel kapcsolatos szabályok. Bevezetés a patt fogalmába.</p> <p><i>Bevezetés a megnyitás alapelveibe</i> Fejlődés a gyalogokkal és a tisztékkel. Bevezetés a centrum fogalmába.</p> <p><i>A legrövidebb sakkjátszmák</i> Erények és gyengeségek a megnyításban.</p> <p><i>Ismerkedés a susztermattal</i> A gyenge megnyitás következményei.</p>	<p>Bevezetés az új ismeretekbe mozgásos feladatokkal.</p> <p>Az első lépések fontosságának szemléltetése.</p> <p>Ki tegye meg az első lépést, hova lépjenek a tiszték, a centrum fontosságának, előnyeinek megismerése.</p> <p>Gyors játszmák megismerése, kivédése.</p> <p>Villa fontossága a játszmákban, hiszen ha egy báb egyszerre többet támad, amíg az egyik megmenekül a másik figura elvész.</p>	<p>A tanuló képes</p> <p>-a kérdésekre értelmes, rövid válaszokat adni;</p> <p>-helyesen alkalmazni a lépéseket és az ütéseket.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szabályértés, kifejezőképesség, szókinccs fejlesztése.</p> <p><i>Matematika:</i> szabályértés, logikus gondolkodás fejlesztése; sorrendiség.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A győzelem és a vereség</p>	

<p><i>A centrum jelentősége a megnyitásban</i> A bábok helyes fejlődése a centrum irányába. A centrum elfoglalása és annak ereje.</p> <p><i>Bevezetés a villa fogalmába a sakktáblán</i> Az idő értéke (egyszerre csak egy futhat, a másik báb eszik).</p> <p><i>Házi sakkbajnokság: egylépéses matt feladványok vetélkedő</i> A versenyek szabályai, lebonyolítása.</p> <p><i>Mit tanultunk ebben az évben?</i> Összefoglaló a tanultakról. „Diplomakiosztó”.</p>			feldolgozása. A versenyek szabályai, lebonyolítása.
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	döntetlen-remi; centrum; megnyitás; villa;		

<u>A fejlesztés várt eredményei</u>	A tanuló alapszinten ismeri a megnyitások nevét és a megnyitások széles spektrumát, néhányat alkalmaz is. Képes a sakkozás szabályainak megértésére és alkalmazására az életkori sajátosságoknak megfelelően. Játzsma előtt és után ellenfelével kezdet fog, betartja a legfontosabb viselkedési szabályokat.
--	---

2.évfolyam:**Fejlesztési feladatok és óraszámok az 2. évfolyamon**

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Kerettantervi óraszám* a 2. évfolyamon	Óraszám a 2. évfolyamon
Alapállás, szabályok, sakk és matt	8 óra	8 óra
Egylépéses mattok. Összefoglaló a megnyi-tás alapelveiről: fejlődés, centrum, sánc	8 óra	8 óra
Védekezési és támadási technikák	8 óra	8 óra
Támadási technikák	8 óra	8 óra
Szabad órakeret	3 óra	4 óra
Összesen:	35 óra	36 óra

- ❖ *Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

Tematikai egység	Alapállás, szabályok, sakk és matt			Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elsősztályos ismeretek, képességek, készségek és jártasságok.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A sakkozás szabályainak megértése és alkalmazása életkori sajátosságoknak megfelelően. Kooperáció a társakkal. A legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése. Játékos feladatokkal fejlesztés: auditív észlelés, auditív figyelem, emlékezet, szerialitás, asszociáció, szókincs, gondolkodás, emlékezet, asszociáció, figyelem, szóbeli szövegalkotás képessége.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok	
<p><i>Ismétlés: a sakkjáték szabályai</i> A tábla és a bábok elhelyezése az alapállásban. Világossal indul a sakkcsata!</p> <p><i>Mattadás királlyal és vezérrel</i> Különbség a tábla közepe és széle között. A király korlátozása és sarokba szorítása vezérrel.</p> <p><i>Patt</i> Különbség a matt és a patt között. Küzdelem az utolsó lépésig.</p> <p><i>Ismerkedés az örökös sakk fogalmával</i> Háromszori lépésismétlése döntetlen.</p>	<p>Az első évben megtanult sakk szabályok ismétlése.</p> <p>Matt és patt közötti különbség felismerése, a játszma utolsó lépéseinek megismerése.</p> <p>Mattadás különböző bábok kombinációjával.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a kérdésekre értelmes, rövid válaszokat adni; – képes helyesen alkalmazni a lépéseket és az ütéseket; – el tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat; – képes a döntéseit érvekkel alátámasztani és reflektálni rájuk. 	<p>Magyar nyelv és irodalom: A kérdésekre értelmes, rövid válaszadás, érvelés. Kifejezőképesség, szókincs, szóbeli szövegalkotási képesség. Asszociáció.</p> <p>Matematika: Egyszerű állítások igazságértéke, egyszerű logikai kapcsolatok. Térlátás. Érvelés. Sorrendiség, sorozat.</p> <p>Testnevelés és sport:</p>	

<p><i>Matt gyakorlatok királlyal és vezérrel</i> A király, mint támadó báb. Időzítés: matt vagy patt?</p> <p><i>Matt a királynak!</i> Háromféle eredmény a játszma végén. A végeredmény pontozása és értékelése.</p> <p><i>Ismerkedés az alap-, egylépéses mattokkal</i> Mattadás a vezérrel. Mattadás egyéb bábokkal.</p> <p><i>Mattadás két bástyával</i> Munkamegosztás: leszorítás a tábla szélére.</p>			<p>sorrendiség.</p> <p>Vizuális kultúra; ének-zene: asszociáció.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Matt; patt.</p>		

Tematikai egység	Egylépéses mattok. Összefoglaló a megnyitás alapelveiről: fejlődés, centrum, sánc		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A matt és patt helyes fogalmának értelmezése, a támadás és védekezés fogalma.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A türelem és a csapatmunka összhangjának erősítése. Megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. Térlátás fejlesztése. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstruktív képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, gondolkodás, asszociáció, szókinccs, vizuális memória, emlékezet, szerialitás, egész-rész, analízis-szintézis.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
<p><i>Mattadás királlyal és egy bástyával</i> A király korlátozása és sarokba szorítása bástyával (a király segítségével). Türelem mattot terem!</p> <p><i>Egylépéses matt adása vezérrel és futóval</i> Vezér és futó: az átlók urai. A csapatmunka fontossága.</p> <p><i>Egylépéses matt adása bástyával és futóval</i> Vonalak és átlók kereszteződése. Gyengeségek felfedezése és kihasználása.</p> <p><i>A centrum jelentősége a megnyításban</i></p>	<p>Mattadás királlyal és bástyával, illetve vezérrel és futóval.</p> <p>A megnyitás jelentőségének hangsúlyozása, centrum elfoglalása.</p> <p>Támadás és védekezés különválasztása, a király védelme, a király testőreinek megszervezése.</p> <p>A játszmák leírásának értelmezése.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> -képes a kérdésekre értelmes, rövid válaszokat adni; -képes helyesen alkalmazni a lépéseket és az ütéseket; -képes egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> összefüggések értelmezése és megfogalmazása; szókinccs.</p> <p><i>Matematika:</i> Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Térlátás fejlesztése. Egész-rész, analízis-szintézis.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése.</p>

<p>A bábok helyes fejlődése a centrum irányába. A centrum elfoglalása és annak ereje.</p> <p><i>Mindennek eljön az ideje</i> A vezér csak fejlődés után lendül támadásba. Ne lépj ugyanazzal a bábbal egynél többször a megnyitásban!</p> <p><i>Támadás és védekezés</i> A király biztonsága és annak hiánya. Testőrök (a gyalogok) a király előtt.</p> <p><i>Játzmaolvasás</i> A bábok és mezők megnevezése és egyéb jelzések a játszmaírás során.</p>			<p><i>Életvitel és gyakorlat; vizuális kultúra:</i> Konstrukciós képesség alakítása, térlátás, vizuális memória; sorrendiség. Egyszerű technikai eszközök megfelelő használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> csapatmunka.</p>
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák:		Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fejlődés, centrum, sánc.		

Tematikai egység	Védekezési és támadási technikák	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Megnyitás formáinak ismerete.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A türelem és a csapatmunka összhangja. A legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása. Lényeges és lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kifejezőképesség és logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, alakkonstancia, vizuális észlelés, téri tájékozódás, mozgáskoordináció, gondolkodás, figyelem, szerialitás, komplex emlékezet.</p>		
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Tanulói tevékenységek</p>		<p>Kapcs. pontok</p>
<p><i>Középen rekedt király</i> A sáncolás késleltetésének következményei.</p> <p><i>A csapdába esett bábok</i> Sarokba szorítva. Különböző bábok elfogása.</p> <p><i>Ismerkedés a fojtott mattal</i> Egyke huszár az ellenfél csapata ellen. A király túlzott biztonsága (a csapdába esett király).</p> <p><i>Mattadás királlyal és egy bástyával</i> A király korlátozása és sarokba szorítása bástyával (a király segítségével). Türelem mattot terem!</p> <p><i>Egylépéses matt adása vezérrel és futóval</i> Vezér és futó: az átlók urai. Fontos a csapatmunka.</p> <p><i>Egylépéses matt adása bástyával</i></p>	<p>A sáncolás megakadályozása, az ellenfél királya</p> <p>középen maradjon.</p> <p>Mattadás csapatmunkában.</p> <p>A huszár különleges támadásának megismerése,</p> <p>családi villa kialakulása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p><i>Matematika:</i> Lényeges és lényegtelen információ válogatása. Logikus gondolkodás fejlesztése. Téri tájékozódás. Komplex emlékezet. Egyszerű állítások igazságértéke; egyszerű logikai kapcsolatok felismerése.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat;</i> <i>vizuális kultúra:</i> vizuális észlelés, téri tájékozódás, mozgáskoordináció.</p>

<p><i>és futóval</i> Vonalak és átlók kereszteződése. Gyengeségek felfedezése és kihasználása.</p> <p><i>A huszár mint különleges támadó</i> „Családi villa” (egyszerre többet támadunk).</p> <p><i>Ismerkedés a felfedett sakk fogalmával</i> Felfedett sakk a vonalakon. Felfedett sakk az átlókon.</p>			<p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>A türelem és a csapatmunka összhangja. Mozgáskoordináció. Gyengeségek felfedezése és kihasználása.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>„Családi villa”, sáncolás, vonal, átló, kereszteződés.</p>		

Tematikai egység	Támadási technikák	Órakeret 8 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kombinációk a sakktáblán.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése. Térlátás fejlesztése. Kooperáció a társakkal, hatékony munkaszervezés. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstrukciós képesség alakítása. Legfontosabb viselkedési szabályok megismerése és betartása.</p> <p>Játékos feladatokkal fejlesztés: ügyesség, figyelem, szókinccs, gondolkodás, szabályalkalmazás, nyelvi készség.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek		Kapcs. pontok
<p><i>Szélmalom a sakktáblán</i> Bábok őrlése a sakktáblán.</p> <p><i>Ismerkedés a futópár hatalmával</i> Futók a világos és a sötét átlókon.</p> <p><i>Mattadás futópárral a király ellen</i> A király korlátozása és sarokba szorítása futópárral. Mattadás a patt kerülésével.</p> <p><i>A bástyák hatalma a hetedik soron</i> Az ellenfél királyának leszorítása.</p> <p><i>Ismerkedés a kötés fogalmával</i> Helyhez kötött bábokról a sakktáblán.</p> <p><i>Megnyitási trükkök</i> Hogyan kerüljünk előnybe az első lépésekben?</p> <p><i>A gyalog végjáték alapjai</i> Szabad gyalog. Futóverseny gyalogokkal.</p> <p><i>Matt a kötés segítségével</i> A lekötött báb nem tud királyán segíteni.</p>	<p>Mattadás két futóval.</p> <p>Kötés fogalmának megismerése.</p> <p>Bevezetés a sakk történelembe.</p> <p>Támadási taktikák megismerése, nagymesterek jászmái alapján.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> A figyelem és a szókinés fejlesztése. Az ismeretek önálló alkalmazása. Kooperáció a társakkal, hatékony munkaszervezés. Érvelés, gondolkodás.</p> <p><i>Matematika; vizuális kultúra:</i> térlátás fejlesztése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> megfigyelés, vizsgálati eredmények rögzítése, értelmezése.</p> <p><i>Matematika; testnevelés és sport:</i> szabályalkalmazás.</p> <p><i>Matematika; környezetismeret:</i> összefüggések értelmezése és megfogalmazása.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat;</i></p>

<p><u>Kiegészítő tartalmak a differenciáláshoz:</u> <i>Ismerkedés a sakkvilágbajnokokkal</i> Bevezetés a sakktörténelembe. Könnyű feladványok világbajnoki játszmákból.</p> <p><i>Rövid (miniatűr) játszmák világbajnokoktól</i> Játszmaolvasás. Találd ki, mit lép a bajnok!</p> <p><i>Művészi sakkeladványok</i> Egy huszárral az egész hadsereg ellen. <i>Királycseles játszmák</i> Gyerekkori játszmák bajnokoktól.</p> <p><i>Garri Kaszparov, a támadás bajnoka</i> Kaszparov gyerekkori játszmái. Kombinációk a sakktáblán kezdőknek.</p>			<p><i>vizuális kultúra:</i> konstrukciós képesség alakítása.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák:</p>		<p>Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kötés, felfedett sakk.</p>		
<p><u>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</u></p>	<p>A tanuló alapszinten ismeri a megnyitások nevét és a megnyitások széles spektrumát, néhányat alkalmaz is. Képes felismerni és a szükséges idő alatt átgondolni, mi a teendője egy adott végjátékban. Képes egy szabályos barátságos sakkjátszma lejátszására. Játszma előtt és után ellenfelével kezdet fog, betartja a legfontosabb viselkedési szabályokat.</p>		

3-4. évfolyam:**Fejlesztési feladatok és óraszámok az 3-4. évfolyamon**

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Kerettantervi óraszám* a 3-4. évfolyamon	Óraszám a 3-4. évfolyamon
Ismétlés. Támadási technikák	5 óra	5 óra
Taktika	14 óra	14 óra
Nyitási technikák. A centrum fogalma. Védekezési technikák	10 óra	10 óra
A támadás és védekezés stratégiái	18 óra	18 óra
A végjáték	18 óra	18 óra
Szabad órakeret	6 óra	8 óra
Összesen:	70 óra	72 óra

- ❖ *Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

Tematikai egység	Ismétlés. Támadási technikák		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályos sakkismeretek alkalmazása. A tanuló képes felismerni és a szükséges idő alatt átgondolni, mi a teendője egy adott végjátékban. Képes egy szabályos barátságos sakkjátszma lejátszására. Betartja a legfontosabb viselkedési szabályokat.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A sakkstratégia és a sakktaktika alapjainak elsajátítása. A gyakorlat, az állandó játék, a kipróbálás mellett a rögzítés, az írásbeliség igényének felkeltése. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A kifejezőképesség és a logikus gondolkodás fejlesztése. A lényeges és a lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. A térlátás fejlesztése. Az alapvető fogalmak néven nevezése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
Mattadás vezérrel, ill. bástyával a király ellen. A sáncolás helyes alkalmazása. Átalakulások, feladványok. Menet közbeni ütés. Döntetlen örökös sakkal, lépésismétlés.	Az előző évben tanultak ismétlése. Mattadás lehetőségei különböző bábok kombinációjával. A sáncolás szabályainak felismerése. Örökös sakk lépéseinek alkalmazása.	A tanuló – képes a játszma korrekt jegyzésére; – játszmalapját képes visszaolvasni; – képes elemezni a játszmáját, és a tanulságokat rögzíteni; – az ismereteket önállóan tudja alkalmazni; – képes egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni.	<i>Minden tantárgy:</i> Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A lényeges és a lényegtelen információ válogatása. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Az alapvető fogalmak néven nevezése. <i>Matematika; vizuális</i>

			<i>kultúra; életvitel és gyakorlat:</i> a térlátás fejlesztése.
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák:		Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mattadás, sáncolás, örökös sakk.		

Tematikai egység	Taktika		Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A számítógép használata. A taktikai gondolkodás és kombinációs látás kialakítása. A fejből történő változatszámítás fejlesztése. Pozíciójáték alapjainak lerakása. Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, figyelem, emlékezet, asszociáció, komplex gondolkodás, szókincsbővítés, analízis-szintézis.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
Alapsori gyengeség. A kötés kihasználása. Kettős támadás.	Taktikák megismerése sakkbajnokok játszmái alapján.	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – képes a játszma korrekt jegyzésére; – játszmalapját képes visszaolvasni; – ismeri és alkalmazza a fő taktikai 	<i>Minden tantárgy:</i> A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gaz-

<p>Eltereléses kombinációk.</p> <p>Felfedett támadás.</p> <p>A túlterhelt bábok.</p> <p>Tipikus áldozatok az f7-es mezőn.</p> <p>A király elleni támadás h7-es áldozattal.</p> <p>Többlépéses fojtottmatt-kombinációk.</p> <p>Közbeiktatott lépés.</p> <p>Taktika Morphy játszmáiból.</p> <p>Támadás Aljehin játszmáiból.</p> <p>Capablanca-kombinációk.</p> <p>Kezdeményezés Polgár Judit-játszmából.</p> <p>Sakkbűvészet: Tal játszmáiból</p>		<p>motívumokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a sakk történet alapjait, a múlt és a jelenkor legnagyobb sakkozójának nevét. – el tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat; – érveket gyűjt lépései előtt, reflektál döntéseiről. 	<p>dájkodás.</p> <p>Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. A számítógép használata.</p> <p>Gondolkodás, figyelem, emlékezet, asszociáció, komplex gondolkodás, szókincsbővítés, analízis-szintézis. Érvek gyűjtése, döntéseiről való reflektálás.</p> <p><i>Matematika; testnevelés és sport:</i> a taktikai gondolkodás és a kombinációs látás.</p> <p><i>Matematika:</i> egyszerű állítások igazságértéke, egyszerű logikai kapcsolatok.</p>
<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák:</p>		<p>Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>„Fojtott” matt, kötés, kötés kihasználása, alapsori gyengeség, eltereléses kombináció, felfedett támadás, túlterhelt báb, áldozat.</p>		

Tematikai egység	Nyitási technikák. A centrum fogalma. Védekezési technikák			Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A taktikai gondolkodás és kombinációs látás kialakítása. Fejben történő változatszámítás fejlesztése. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. Játékos feladatokkal fejlesztés: figyelem, együttműködés, szerialitás, aritmetikai gondolkodás, emlékezet, auditív figyelem, komplex emlékezet.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok	
<p>Megnyitás.</p> <p>Klasszikus megnyitások.</p> <p>Harmonikus fejlődés a megnyitásban.</p> <p>Küzdelem a centrumért.</p> <p>Nyílt centrum, zárt centrum.</p> <p>Modern megnyitások.</p> <p>Spanyol megnyitás alapelvei.</p> <p>Olasz megnyitás alapelvei.</p> <p>Francia védelem.</p> <p>Szicíliai védelem.</p>	A védekezés taktikáinak megismerése.	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapszinten ismeri a megnyitások nevét és a megnyitások széles spektrumát; – ismeri a sakktörténet alapjait, a múlt és a jelenkor legnagyobb sakkozójának nevét; – képes ismereteinek önálló alkalmazására; – érveket gyűjt lépései előtt, reflektál döntéseiről. 	<p><i>Matematika; testnevelés és sport:</i> taktikai gondolkodás és kombinációs látás.</p> <p><i>Matematika:</i> problémamegoldó gondolkodás; aritmetikai gondolkodás.</p> <p><i>Minden tantárgy:</i> Figyelem, együttműködés, szerialitás, auditív figyelem, komplex emlékezet fejlesztése. Ismeretek önálló alkalmazása. Érvek gyűjtése, döntéseire</p>	

Királyindiai stratégia Kaszparov játszmáiból.			való reflektálás.
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák:		Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Taktika.		

Tematikai egység	A támadás és védekezés stratégiái		Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. A játék minél átfogóbb, mélyebb ismerete. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstruktív képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: gondolkodás, emlékezet, szerialitás, figyelem, aritmetikai gondolkodás, műveletvégzés, rész-egész.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
Stratégia: támadás és védekezés a középjátékban. Támadás a király ellen. Királyunk védelme. Középen rekedt király.	Középjáték stratégiájának megismerése. Sakkbajnokok stratégiájának megismerése.	A tanuló – képes aktív, támadó, kezdeményező sakkra; – képes az ellenfél súlyos fejlődési hibáinak kihasználására, a gyenge királyállás elleni támadás indítására; – szükség esetén tud védekezni;	<i>Minden tantárgy:</i> A lényeges és lényegtelen információ megkülönböztetése. Az idővel való hatékony gazdálkodás. Kooperáció a társakkal,

<p>Aktív támadás.</p> <p>Térhiány a sakktáblán.</p> <p>Támadás a vonalakon.</p> <p>Ellenkező oldalú sánc.</p> <p>Nyílt vonalon való támadás.</p> <p>Duplázott bástyák.</p> <p>Futópár a nyílt átlókon.</p> <p>Mennyiség és minőség.</p> <p>A huszár ereje zárt állásban.</p> <p>Blokád a huszárral.</p> <p>Jó huszár a rossz futó ellen.</p> <p>Dupla gyalogok.</p> <p>Gyenge gyalog.</p> <p>Király mint támadó báb.</p> <p>Tanuljunk Fischer játszmáiból!</p> <p>Stratégia Karpov játszmáiból.</p> <p>Az ellenfél tervének figyelembevétele.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – képes fejben 3-4 lépéses változatok kiszámítására; – ismereteit önállóan tudja alkalmazni; – egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon képes használni. 	<p>eredményes munkaszervezés.</p> <p>Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása.</p> <p>Konstruktív képesség alakítása. Gondolkodás, emlékezet, szerialitás, figyelem fejlesztése.</p> <p><i>Matematika:</i> aritmetikai gondolkodás, műveletvégzés, rész-egész.</p>
---	--	---	---

Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térhiány, dupla gyalog, gyenge gyalog, blokad, sánc, zárt állás.		
Tematikai egység	A végjáték		Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Előző tematikai egység kulcsfogalmainak ismerete, megértése és alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A játék minél átfogóbb, mélyebb ismerete. Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstruktív képesség alakítása. Játékos feladatokkal fejlesztés: emlékezet, figyelem, aritmetikai gondolkodás, analógia alkalmazása, szem-kéz koordináció, szabály betartása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Követelmények	Kapcs. pontok
Végjáték. A király szerepe a végjátékban. Patt a végjátékban. Oppozíció a gyalog végjátékban. Szabadgyalog. Áttörés a végjátékban. A bástya-végjáték alapjai.	A végjáték fontosságának megismerése. A különböző bábok feladatának megismerése a végjátékban. Sakkbajnokok végjátékainak megismerése. Ismerkedés a sakkbábokkal. A bábok megnevezése. Gyalogok és tisztek.	A tanuló – ismeri és alkalmazza a végjátékok főbb alapelveit; – képes a fölényes végjátékok megnyerésére; – ismeri a sakk történet alapjait, a múlt és a jelenkor legnagyobb sakkosóinak nevét; – el tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.	<i>Minden tantárgy:</i> Kooperáció a társakkal, eredményes munkaszervezés. Problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség. Összefüggések értelmezése és megfogalmazása. Konstruktív képesség alakítása. Emlékezet, figyelem, szabály betar-

Hídépítés a bástya-végjátékban. Végjátékok Botvinnik játszmáiból. Ellenkező színű futók. Gyengeség a gyaloglánc végén.			tása. <i>Matematika:</i> aritmetikai gondolkodás, analógia alkalmazása. <i>Vizuális kultúra; életvitel és gyakorlat:</i> szem-kéz koordináció.
Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák: Játékok, csoportmunkák, egyéni feladatvégzés.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oppozíció, szabad gyalog, patt.		

<u>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</u>	A tanuló képes ismereteit önállóan alkalmazni. Képes egy szabályos barátságos sakkjátszma lejátszására. Játszma előtt és után ellenfelével kezet fog, betartja a legfontosabb viselkedési szabályokat. Ismeri a sakktörténet alapjait, a múlt és a jelenkor legnagyobb sakkozójának nevét.
--	---